

EDUARD TASA

SAABASTEGA KASS

LASTENÄIDEND
Perraulti muinasjutu j.

SÕNAVARA KIRJASTUS TARTUS / MCMXXIX

Tassa, A.

ED. TASA

SAABASTEKA KASS

LASTENÄIDEND

Perraulti muinasjutu j. viies pildis

M C M X X I X

SÕNAVARA KIRJASTUS TARTUS

894 545-93

ED. TASA

SAARASTEGA KASS

LAETVÄRDE

Parimad raamatuid ja kirjandust

A-929

T252

AR Fr. R. Kreutzwaldi
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

54 281

RIIKLIK

Triikikoda Ed. Bergmann, Tartus

Saabastega kass.

Perraulfi muinasjutu j. viies pildis.

Osalised : HÄÄ KUNINGAS BONIFATSIUS.

KUNINGATAR.

KUNINGLIK PÄÄMINISTER.

HOOVINALJATAI.

VANEM.

KESKMINE. } möldri pojad.

NOOREM.

SAABASTEĞA KASS.

TONT.

KUNINGA SAATKOND, MUUSIKERID, TALURAHVAS
ja KOLLID.

Esimene pilt.

*Vana lagunenud sauna sisemus. Ei ole asju
peale logiseva laua ja tooli.*

1. etteaste.

Vanem ja keskmine vend.

*Sammuvad ruumis. Vanem uurib sauna seinu,
koputab lauale, pöörab tooli — vaatab, kas on
terved. Keskmine jälgib ta tegevust, käed ristis
kõhul.*

VANEM: Mina arvan nii, et isa oli juba vana ja pidi surema. Küllap Jumal nii tahtis. Ja meie leinasime teda, mina nutsin . . .

KESKMINE: Mina nutsin kah!

VANEM: Sina nutsid jah ja Jaan nuttis kah.

KESKMINE: Nutsime kõik kolmekesi.

VANEM: Nutsime jah ja jätsime järgi kah! Nüüd aga arvan ma, et meie päranduse ära peame jagama. Sina saad ühe osa, mina saan ühe osa ja Jaan saab ka ühe osa. Mina võtan veski enesele.

KESKMINE: Mina võtaksin ka veski.

VANEM: Ei, vend! Veski saab mulle. Sina võta talu! Jaan aga . . . mis me siis Jaanile anname? Anname õige selle laua. See on veel päris kõva laud.

KESKMINE: Selle tooli võime ka temale anda. See kannatab küllalt veel istuda.

VANEM: Anname sauna ka temale! Elagu kui hiir urus! Hakkab külm — kütke ahju, hakkab kuum — tehku uks lahti. Läheb vahel kõht tühjaks, istugu lauda ja söögu.

KESKMINE: Aga mis ta sööb?

VANEM: Eks ta ise hoolitsegu! Ajagu või ilma läbi!

KESKMINE: Ilma ikka hästi ei saa.

VANEM: Kui tahab, siis saab. Mina arvan nii, on tal midagi süüa — söögu, pole aga midagi — olgu ilma!

2. etteaste.

Endised ja Jaan.

JAAN: *(Tuleb uksest sisse.)*

VANEM: Tere vennakene! Sind oligi tarvis. Mõtlesime siin kahekesi, et kaua me ikka isa leiame. Parem jagame varandus ära ja hakkame elama! Sina võtad ühe osa, mina võtan ühe osa! . . .

KESKMINE: . . . ja mina võtan ühe osa!

VANEM: Jah! Tema võtab ka ühe osa. Siis on meil kõigil ühepalju. Mina võtan veski . . . —

KESKMINE: Ja mina talu . . .

VANEM: Sulle jääb siis saun. Ela siin kui saks. Hakkab külm — küta ahju, hakkab kuum — ava uks, tahad süüa — istu lauda . . .!

KESKMINE: Söö, et vats rebeneb!

JAAN: Aitäh!

VANEM: Ja kui sul vahel aeg igavaks läheb, tule meie juurde! Küll me sulle tööd leiame. — Mina elan ju veskis.

KESKMINE: Ja mina talus!

VANEM: Elame nii sõbralikult.

JAAN: Elage pääle!

VANEM: Nii on siis kõik ühetasa ära jagatud. *(Keskmisele:)* Nüüd aga läki ära koju!

KESKMINE: Jumalaga vennakene! Kui igav hakkab, tule aga minu juurde.

VANEM: Kui sa vahel pidu pead, kutsu meidki pidule!

JAAN: Jumalaga!

(Vennad lahkuvad. Jaan istub kurvalt toolile.)

3. etteaste.

Jaan ükski.

JAAN (*pääd käele toetades*): Petsid mind ven-
nakesed. Võtsid talu ja veski omale ja mulle ei
annud midagi. Peame nüüd kassikesega nälgima.
Sauna äramüüa ka ei saa, kellele on seda lagune-
nud hütiti veel vaja. Ta ei pea enam vihma ega
tuult. Ah vennaksed, vennaksed! Nii oma venda
petta!... Mis ma nüüd siis peale hakkan? Ei
jää muud üle, kui võta kassikene õlale ja rända
laia ilma. Kiis! Kiis, kiis! Kiis, kus sa oled?

4. etteaste.

Jaan ja kass.

KASS (*ahju tagant*): Mäu!

JAAN: Tule kassikene! Läki rändama!

KASS: (*Ronib välja, ringutab. Tal on jalas
suured säärikud.*) Mäu! Mina tahan magada.

JAAN: Teine kord, kiisuke, teine kord ma-
game! Nüüd lähme süüa otsima!

KASS: (*Istub, lakub käppa ja sügab kõrva-
tagust.*) Kas sina siis veel söömata oled? Minu
kõht on juba hiiri täis. Vist olen ma sinust nupukam?

JAAN: Kui sa nupukam oled, eks aita siis mind!

KASS: (*Sügab kõrvatagust, mõtleb.*)

JAAN (*vähe aja pärast*): Näed, kassikene, mis
nad meiega tegid?!

KASS: Mul olidki küüned sirgu, tahtsin su
vendi vähe kribida. (*Trööstivalt:*) Ära tühja mu-

retse! Läki parem hiiri püüdma! (*Ajab nurru ja silitab end vastu Jaani jalgu.*)

JAAN: Mis mina sinu hiirtega teen?

KASS: Püüa sina mulle hiiri, las ma lähen seni kuniga juurde.

JAAN: Kes sind kuninga juurde laseb.

KASS: Lähen jah. Viin kingituseks metsalinde, löön nurru ja viin tervitusi omalt peremehelt krahv Karabasilt.

JAAN: Kust sa omale korruga nii suure peremehe said?

KASS: Lähen kuninga juurde, kummardan ja tervitan ka kuningatari. Tahad krahviks saada, peremees? Mäu! Hakkame hiiri sööma ja hääd elu elama. Kas pole tore? Mäu!

JAAN: Küll sina kassikene võid aga rumalusi rääkida?!

KASS: Aga kas mu saapad ka rumalus on?

JAAN: Kust sa nad õige said?

KASS: Küll pärast kuuled. Praegu mul pole aega. Mäu! Jumalaga, peremees! Lähen nüüd kuninga lossi. Dea meeles: kui isa veel elas, hoolitsetesid sa minu eest. Tahan sulle seda nüüd tasuda! Teen sind suureks isandaks. (*Paneb pähe sulega kütikaabu ja häigab õlale suure koti.*)

JAAN: Kassikene, kassikene! Kas sul aru on veel pääs!

KASS: Kui minust lihtsast kassist saabastega kass sai, miks ei või siis sinust krahv saada? Näeme, mis näo su vennad siis teevad! Mäu!

Usalda aga mind! Küll mina su eest hoolitsen. Saad rikkaks, kuulsaks ja kuninga väimeheks.

JAAN: Kassikene, kassikene! Sa oled ju päris ogaraks läinud!

KASS: Miks vennad sulle ülekohtused on? Miks ma sind armastan? Sest sa oled hää poiss ja ma pean seda meeles. Nüüd aga otsi kõik urud läbi ja püüa mulle hiiri. Jumalaga! Mäu! (Ära.)

JAAN: Kassikene, kuhu sa lähed?...

Eesriie.

Teine pilt.

Kuninga lossis.

1. etteaste.

Kuningas, kuningatar ja naljatai.

Hää kuningas Bonifatsius istub hommikumantlis ja tuhvlires kuninglikul katustoolil ja kirjutab pliiatsiga tähtsatele paberitele oma nime alla. Kuningatar istub kõrval väikesel pingikesel ja kuulab naljatai laulu.

NALJATAI: Siis ta sõi kolme eest, mida kõik sääl nägid.

Tühjendas kõik nõude seest — teised imestasid.

2. etteaste.

Endised ja pääminister.

PÄÄMINISTER (*õige paks ja hääsüdameline inimene. Et ta ameti asjus kuninga ette ilmub, siis on tal seljas toredad riided ja käes kuld-nupuga kepp*): Tere hommikust, hää kuningas! Tere hommikust! Ütlen hommikust, olgugi, et hommik juba läbi on. Kuid et lõuna veel käes pole, siis ütlen ikka hommikust. Tere hommikust!

KUNINGAS: Tere hommikust, armas minister! Missuguste teadetega tulete täna minu juurde?

MINISTER: Nagu ikka — aina häädega.

NALJATAI (*kepile osutades*): Ja käes on tal mängukann!

MINISTER: Tere hommikust, kuningatar!

KUNINGAS: Tere hommikust, armas minister.

NALJATAI (*endiselt*): Anna mulle ka seda kanni mängida!

MINISTER: Ei, kullakene. Kuninglik kõrgus, ma tulin Teiega riigi asjus kõnelema.

KUNINGAS: Kas minu riigis kõik korras on?

MINISTER: Muidugi!

KUNINGAS: Teie teate juba, mida teha, kui kellelgi midagi puudub?

MINISTER: Jah. Tuleb korraldada nii, et ta rahule jääks. See on mul juba ammu teada.

KUNINGAS: Nii siis on kõik korras?

MINISTER: Jah!

KUNINGAS: Olen Teiega rahul.

KUNINGATAR (*naljataile*): Laula veel midagi.

NALJATAI (*säeb huuli, kõhatab ja valmistub laulma*).

KUNINGAS: Siis võime teistest asjadest kõnelda!

MINISTER: Kuninglik kõrgus, eestoas ootab jälle eilane saabastega kass . . .

KUNINGAS: Tuli ta siis täna jälle?

NALJATAI (*kuningatarile*): Kuule, kass on jälle siin!

MINISTER: Ta tõi suure kotitäie metsalinde ja tervitusi oma isandalt krahv Karabasilt.

NALJATAI: Las ta tuleb sisse!

KUNINGATAR: Temaga on hää mängida.

NALJATAI (*laulab*):

Kassil olid saapad jalas,

saapad suurte säärtega.

Kass see kõndis saabastega,

kaabu viltu kõrva pääl.

KUNINGATAR (*kordab*):

Kass see kõndis saabastega,

müts oli viltu kõrva pääl.

MÕLEMAD (*tantsides*):

Kass see kõndis saabastega,

müts oli viltu kõrva pääl.

KUNINGAS ja MINISTER: (*Vahivad naerdes seda lõbu.*)

3. etteaste.

Endised ja kass.

KASS: (*Suur kott üle õla.*) Mäu! Tere!

NALJATAI: Saabastega kass! Saabastega

kass! (*Jookseb kassile vastu, haarab sellest kinni ja keerutab kassi.*)

KASS: Mäu! (*Saab vihaseks, turtsub ja lööb naljataile küünteaga.*)

KUNINGATAR: Kaklevad!

KUNINGAS: Lahutage neid, minu hää minister!

MINISTER: (*tahab minna lahutama, kuid tüli lõpeb iseendast.*)

NALJATAI: Saabastega kass on siin! Kassikene on jälle siin!

KASS: (*Korraldab omi riideid, sammub kuningatari ette ja kummardab.*) Mäu! Oleksime ainult kahekesi, küll ma teda siis kribiksin! Teie juuresolekul ei taha ma aga seda teha. (*Kummardab sügavalt.*)

KUNINGATAR: Küll see kass on aga viisakas!

KUNINGAS: Õelge mulle, saabastega kass, kas Teie isand, krahv Karabas, on terve?

KASS: Mäu! Minu isand on terve. Ta käskis tervitada oma kuningat ja saatis Teile kingituseks koti täie metsalinde oma metsadest.

KUNINGAS: Täname oma isandat imeilusate lindude eest, mida tõite meile eile.

KUNINGATAR: Meie sõime neid eile lõunaks.

NALJATAI: Mulle anti ka väikene tükikene. Kuulge, õelge oma isandale, et ta meile iga päev niisuguseid linde saadaks. Kuningale meeldisid nad väga.

KUNINGAS: Mis asjus Teie siis täna meile tulite?

KASS: Mäu! Krahv Karabas ütles mulle:
«Saabastega kass! Kuningale ja kuningatarile tuleb
muretseda kõigeparemaid linde, mis aga kuningriigis
leidub. Püüa minu metsadest linde ja mine lossi!»
Mäu! Siin ma olengi!

KUNINGAS: Tänage krahv Karabassi ja öelge,
et meie soovime teda näha. Võite ka öelda, et tal
tubli teener on.

KUNINGATAR: Minu poolt öelge sedasama.

KASS: (*Kummardab tänades ja võtab kotist
linnu.*) Siin on Teile üks teder!

NALJATAI: Seal on veel midagi!

KASS: Siin on püvi.

NALJATAI: Näe, teine veel!

KASS: Siin on part ja veel midagi. Leidsin
neid terve pesa. Siin nad ongi — noored rasvased
hiirekesed. (*Tõstab sabapidi nähtavale.*)

KUNINGATAR: Mis ta nüüd räägib!

NALJATAI: No mina küll hiiri sööma ei hakka!

MINISTER: Hiired võite omale jätta.

KASS: Mäu! Vaadake aga kui rasvased nad on!

KUNINGAS: Ma kingin nad sulle, kassikene.
Kuid täna nendegi eest oma isandat! Nähtavasti
oled sa need linnud tõesti ise püüdnud. Oled tõesti
tubli kütt.

KASS: (*Kummardab sügavalt.*)

KUNINGAS: Mis sul veel öelda on?

KASS: Kas Teil lossis ka hiiri on?

KUNINGATAR: On!

KASS: Mäu!

KUNINGAS: Tahad püüdma hakata?

KASS: Tahan! Mäu!

KUNINGATAR: Püüdke nad kõik kinni. Ma kardan neid hirmsasti.

KASS: Mispärast? Nad on ju nii väikesed.

KUNINGATAR: Olgu pääle väikesed, aga nad hammustavad.

NALJATAI: Minu sõid nad ükskord päris ära. Ainult väikesest varbast jäi järgi suur tükk.

KUNINGATAR: Kassikene, kas Te ilusat muinasjuttu vesta oskate?

KASS: Mäu! Oskan.

KUNINGATAR: Oo, palun, jufustage! (*Näitab käega oma kõrvale.*)

KASS: (*Läheb kuningatari juurde, lööb nurru ja hakkab juttu vestma. Ka naljatai asub kuulama.*)

MINISTER: Kui kuninglik kõrgus soovib, võib saabastega kassilt küsida, kus elab tema isand. Ma tunnen kõiki riigi tähtsaid mehi. Kuid kui kuninglik kõrgus minult praegu küsiks: kes on krahv Karabas siis vastaksin ma — ei tea!

KUNINGAS: Ta on meie alam.

MINISTER: Seda küll. Aga kui kuninglik kõrgus küsiks: kus elab krahv Karabas . . .

KUNINGAS: See on tõepoolest imelik . . . Kuulge, saabastega kass, tervitage oma isandat ja tänage teda ilusate lindude eest! Ja öelge temale, et meie tema lossi pea külastame!

KASS: Minu isand käskis öelda oma kunin-

gale, mäu! Kui kuninglik kõrgus soovib midagi imeilusat näha, siis (*Sügav kummardus.*) seisab krahv Karabasi kummaline loss tema käsutuses! Mäu! (*Kummardab.*)

KUNINGAS: Tänage oma isandat lahke kutse eest.

MINISTER: Aga öelge, saabastega kass, kui kuningas tahab teile külla sõita, peab ta siis sõitma paremale?

KASS: Mäu! Mitte sugugi! Siis ei jõua ta kunagi sinna!

MINISTER: Siis usun ma, et ta peab sõitma vasakule?

KASS: Ei! Mäu! Mitte sugugi. Tuleb sõita sinna mägestikku. Seal suure mäe otsas elabki minu isand.

KUNINGATAR (*naljataile*): Mina tahaksin täna sinna sõita.

NALJATAI (*kuningale*): Kuule, meie kuningatari-
gatariga tahaksime täna sinna sõita!

KASS: Mäu! Minu isand ootab! (*Kummardab.*)

KUNINGAS: Mis sina, armas minister, sellest arvad?

MINISTER: Kuninglik kõrgus otsustas sõita?

KUNINGAS: Hää küll, sõidame!

NALJATAI (*tantsides*):

Täna lossi sõidame,
hopsassaa, hopsassaa!

Ilmaimet näeme,
hopsassaa, hopsassaa!

(Kassi õrritades:) Hiir! . . .

KASS: Kus kohal, kus?!

NALJATAI: (Naerab ja plaksutab käsi.)

KASS: (Vihastub ja uriseb ähvardavalt.)

KUNINGATAR: Jälle lähevad tülli!

NALJATAI: Ega me poisikesed pole! Tervita ka minu poolt oma isandat!

KASS: (Kummardab.) Ma jooksen siis oma isandale ütlema.

KUNINGAS: Minge jah! Meie sõidame kohe järgi.

NALJATAI (kuningatarile): Kuningas on nii-sama uudishimuline kui meie.

KASS: (Ära.)

4. etteaste.

Endised kassita

MINISTER: Kuninglik kõrgus otsustas siis sõita. Kas kuninglik kõrgus ei arva, et ka mina sõitma pean?

NALJATAI: Muidugi! Sõidame kõik!

KUNINGAS: Muidugi! Sõidame kõik! (Hää kuningas tõuseb püsti. Teda toetavad kuningatar ja minister. Naljatai hüppab ja laulab laulu kassikesest.)

Eesriie.

Kolmas pilt.

Jaani saun jõe kaldal. Kauguses põllud ja talud.

1. etteaste.

Vanem ja keskmine vend. Kass.

Vennad magavad põõsa ääres. Nende kõrval vikatid ja rehad. Mõlemad norskavad. Tuleb saabastega kass.

KASS: Mäu! Üks töö on tehtud. (*Vendi silmates.*) Ahaa! Siin te oletegi! Ruttu üles! Küll on aga heinalised!

VANEM: Kas päike on juba loojas?

KESKMINE: Oli aga uni! (*Mõlemad haigutavad.*)

KASS: Ha, ha, haa! Küll on aga töömehed!

VANEM: Kes siin kõneleb?

KESKMINE: Ma ei näe kedagi.

KASS: Minap see olen. Päike hakkab juba vajuma ja teie ikka magate alles. (*Vennad vahivad imestades kassi.*) Kelle heina te siin niidate?

VANEM: Kelle heina? . . . Ikka endi. (*Näitab päraga vennale.*) See on meie heinamaa, mida me isalt pärisime.

KASS: Isalt jah! Kelmid! Mäu! Kas teil elu ka armas on?

VANEM: Miks mitte kallis härra. Elu on armas igale.

KASS: Kuulge, kui teil elu armas on, siis . . .
Varssi sõidab siit kuningas mööda. Kui teilt küsi-
takse, kelle aasa te niidate, mis te siis vastate?

VANEM: Kui kuningas küsib, siis jutustan ma
kuidas me aasa omale saime.

KASS: Ei. Kuningale öelge: kuninglik kõr-
gus! Kõik mis te siin näete: aasad, metsad ja
kärjad on krahv Karabasi omadus ja meie oleme
tema alandlikud teenrid. Kui teie nii ei ütle, siis
häda teile! . . . Kuulsite?

VENNAD: Kuulsime, kuulsime!

KASS: Ja nüüd hakake niitma!

VENNAD: *(Kummardavad hirmunult ja lah-
kuvad vargsi kassi piiludes, kes seisab käskivas
poosis.)*

2. etteaste.

Kass ja Jaan.

*Vaevalt on vennad lahkunud, kui kass ruttab
sauna ette ja koputab.*

KASS: Mäu! Tule välja! Aga ruttu!

JAAN *(toast tulles)*: Ah sina oled, kassikene!
Kus sa siis olid ja mis sa tegid?

KASS: Olin kuninga juures, viisin talle linde
ja kuningas käskis sind tänada.

JAAN: Sa puhud jälle. Ma ei usu enam sind.

KASS: Ei usu! Mäu! Lossis kutsusin ma ku-
ninga külla meie imelossi.

JAAN: Meie lossi? . . .

KASS: Öelsin, et krahv Karabas ootab kuningat seal mäe otsas lossis. Näed, sääl . . .

JAAN: Mis sa kassikene kõneled. Seal elab ju tont. On sul aga aru!

KASS: Lubasin sind aidata ja nüüd kuula minu sõna. Varssi sõidab siit kuningas mööda. Näe, säält paistabki juba tolmupilv . . .

JAAN (*tahab ehmunult tuppa joosta*): Lähme tuppa!

KASS (*haarab tal käest kinni*): Ei lase. Usu mind! Tahan sind aidata. Võta nüüd riided seljast ja mine jõkke.

JAAN: Jõkke? Mis sa veel ei taha?

KASS: Küll näed, nüüd aga riided seljast! Aeg on kallis.

JAAN: Vesi on külm.

KASS: Ja kõht on ka tühi! Rutem, mäu, rutem! (*Tõukab Jaani põõsastikku. Tagasi joostes*): Oot, ma vaatan. (*Vahib teele*): Tulevad! (*Tagasi põõsastesse*.) Noh, riidest lahti! Rutem, rutem! Anna siia! Mäu! Veel, veel! Rutem! Nii! (*Viskab riided nähtavalt taha poole*.) Mäu! Appi! Appi! Upub! Appi! Krahv Karabas on hädas! (*Kuulatab hetke, siis uuesti*): Appi! Vargad! Appi!

JAAN (*pistab põõsast pääd*): Kassikene, mis sa küll minuga teed?

KASS: Vaene krahv! Mäu! Appi! Appi! Röövlid!

JAAN: Mis ma ometi peaksin tegema? Kassikene, kas kuningas siin on?

KASS: Siin, jah. Näed, tolmupilved aga tõusevad. Istu rahulikult. Appi! Siia, siia! Appi, röövlid! Peida end ruttu! Vaene krahv! Appi! Mäu! Armsad inimesed, aidake ometi!...

HÄÄLED TEELT: Kes seal karjub? Kes seal on?

KASS: Meie. Meid varastati paljaks.

HÄÄLED: Lähme, vaatame. Kus te olete? Uu!

KASS (*Jaani*): Juba tulevad. Tss! (*Ronib Jaani juurde põõsastesse.*)

3. etteaste.

Endised, minister, naljatai ja Jaani vennad.

VANEM (*põõsast kahelepoole lüües*): Ettevaatlikult! Nii.

KESKMINE (*aitab ministril astuda konarlisel teel*): Vaadake ette, siin on terav kivi!

MINISTER: Puh! Kas oleme kord juba kohal?

KESKMINE: Vististi küll, teie kõrgeausus.

MINISTER: Karjumist ei olegi enam kuulda.

NALJATAI: Hüüame kõvasti:

MINISTER: Uu!

VENNAD: Uu!

NALJATAI: Uu!

4. etteaste.

Endised.

KASS (*ronib põõsast, ilma mütsita. Kaeblikult*): Mäu!

NALJATAI: Ohoo! See on ju saabastega kass!

KASS: Vaene krahv!

MINISTER: Kes? Krahv Karabas?

KASS: Ta varastati päris paljaks.

NALJATAI: Sinu müts kah?

KASS: Rumal, mis minu mütsist nüüd...
Krahv Karabas läks suplema ja vargad viisid selle aja sees kõik ta riided ära.

MINISTER: Kuidas? Vargad?

KASS: Jah. Ja jätsid oma räbalad asemele.

MINISTER: Küll on aga võrukaelad!

KASS: Vaene krahv peab nüüd paljalt põõsastes istuma.

MINISTER: Vargad kinni-püüda!

VANEM: Võib olla, on nad veel praegu põõsastes. Hirmutame neid vähe.

KESKMINE: Loeme, üks, kaks, kolm ja karjume siis kõik korraga!

NALJATAI: Tss!... Üks, kaks, kolm!

MINISTER: Noh?

KÕIK: Uhuu! *(Kohkuvad ise oma hüüdu ja hoiavad üksteise ligi. Kuulavad ja ootavad.)*

VANEM *(põõsastesse näidates)*: Kardavad!

NALJATAI: Tulge aga välja!

MINISTER: Kuulge, naljatai. Minge, öelge kuningale, et krahv Karabas on hädas. Rääkige kõik ära.

NALJATAI: Ehk on kuningas ka ära varastatud. *(Ära.)*

KASS: Tss! Jääge Teie isanda kaitseks siia.
(*Hoiab käpa silmade ees ja hüppab põõsastesse.*)

NOOREM: Aga nüüd nad saavad kribida!

MINISTER: Kes! Ega röövleid näha pole?

VANEM: Ei. Suurte saabastega härra läks neid taga ajama.

MINISTER: Hüva! Nüüd aga läheme ettevaatlikult järgi. (*Läheb põõsastiku äärde, teised järgi.*) Tere, krahv! Kuningas Bonifatsius on siin. Tulime Teile appi, oleme kolmekesi. (*Keegi ei vasta.*) On Teil seal halb olla? (*Vendadele*): Hei! Teie siin. Kumb teist julgem on, vaadake, kas krahv veel elab.

KESKMINE (*vanemale*): Mine sina!

VANEM: Teie kõrgeausus. Oleme vaesed inimesed . . . peame tööle minema.

MINISTER: Tean isegi.

VANEM: Viitsime isegi hulk aega. Töö ootab.

MINISTER: No, noh. Pole midagi. Kumb on vanem?

VANEM: Issand! . . . (*Keskmisele*): Mine sina.

KESKMINE: Sina oled ju vanem.

VANEM: Teie kõrgeausus, mina olen küll vanem, aga kui nad mind sööma hakkavad, mis must siis veel järgi jääb! . . . (*Kuid seda ei panda tähelegi. Ühiselt tõukavad minister ja keskmine vanema põõsastesse ning hoiavad ise selle selja taha.*)

JAAN (*põõsastest*): Kas sina oled, kassikene?

MINISTER ja VENNAD: Elab!

5. etteaste.

Endised, kuningas, kuningatar, saatkond ja naljatai.

KUNINGAS: Siin?

MINISTER: Siin, kuninglik kõrgus.

KUNINGAS: Vaene krahv! On ta juba riides?

MINISTER: Ei.

KUNINGAS: Siis jääme meie siia. Naljatai, teie viige riided krahvile ja aidake teda riietuda.

NALJATAI (*võtab hoovikondlaselt riided ja sammub põõsastikku*).

KUNINGAS: Kes need on? (*Näitab Jaani vendadele*).

MINISTER: Need on talupojad, kes siin ligiduses niitsid ja keda ma appi kutsusin.

KUNINGAS: Kes teie olete?

VANEM: M—möldri pojad...

KUNINGAS: Tublid mehed, et appi tulite.

KESKMINE: Sai aga hirmu tunda!

KUNINGAS: Kelle aasad need siin on?

KESKMINE: M—me... (*Vanem müksab*.)

KUNINGAS: Kelle?

VANEM: Kuninglik kõrgus, kõik mis te siin näete on krahv Karabasi omandus. Oleme tema sulased.

KUNINGAS: Oo, siis on ta ju väga rikas!

6. etteaste.

Endised.

JAAN (*on riietunud kuninglikku riietusesse*).

KASS (*mütsiga; sammub kuninga juurde, võtab*

mütsi pääst ja kummardab): Kõrgus, minu isand on riides. Tohib ta Teie ette astuda?

JAAN (*kummardab kohmetult*).

KUNINGAS: Oleme õnnelikud, et võisime Teid õnnetuses aidata.

JAAN (*kummardab*).

KASS: Minu isand on väga tänulik.

KUNINGAS: Armas krahv, pidime just Teie lossi sõitma, kui minu tütar Teie appihüüdeid kuulis.

KASS (*müksab Jaanile salaja*): Vasta ometi midagi!

JAAN: (*Ei oska midagi vastata ja kummardab vaikides.*)

KUNINGAS: Kuidas tunnete end krahv peale ärevust? Kas võime jälle edasi sõita? Nägime juba Teie maid ja karju. Tahaksime veel Teie lossi näha.

KASS (*Jaanile*): Vasta ometi midagi!

JAAN: (*Kummardab sügavalt.*)

KUNINGAS: Teie krahv, saadate minu tüdart. (*Võtab kuningatari käe ja paneb Jaani käele. Jaan suudleb kuninga kätt.*)

JAAN (*kassile*): Ma . . . ma ei tea . . . mis ma tegema pean?!

KASS: Nüüd sõidad oma lossi.

JAAN: Oma lossi? . . .

KASS (*kuningale*): Isand käskis mind eel minna.

KUNINGAS: Kui Teid nii kästi, siis minge!
(*Kass lahkub.*) Kallis minister! Mulle meeldib

krahv väga. Temast saaks minu tütrele kena mees.
Kas pole nii?

MINISTER: (*Kummardab nõusolevalt*)

KUNINGAS: Nii siis — sõidame edasi.

KUNINGATAR: (*Ulatab Jaanile käe. See juhib teda teele. Kuningas hoovkonnaga liigub nende järel. Vennad kummardavad lahkujatele.*)

Eesriie.

Neljas pilt.

Tondj koobas, täis igasuguseid imelikke asju mida vaevalt näinud igapäine sureliku silm. Tont istub laua ääres ja loeb poole häälega suurt nõia- raamatut. Tema ees õudne lõke. Keegi koputab uksele.

TONT: Oh, hoo! Kes seal on?

KASS: Mina.

TONT: Kes? Kas inimene või loom?

KASS: Mina, saabastega kass.

TONT: Tule aga sisse! Ega ma sulle midagi tee. Ainult inimesi ei šalli ma hästi.

KASS: (*Astub sisse, võtab mütsi pääst ja kummardab alandlikult.*) Mäu!

TONT: Tere! Mis sul vaja on?

KASS: Kuulsin ammu inimestelt, et olete neist targem. Tulin õige vaatama, kas see õige on.

TONT: Tulid vaatama! Ah, ha, haa! Kui see aga vale on?

KASS: Siis petsid mind inimesed. Tulin siis asjata. Kõneldakse, et Teie võite kõik teha, mida aga soovite ja et Teie väga rikas olete

TONT: Pead sa aga kõiki teadma.

KASS: Kõneldakse veel, et Teie võite muuta end igasuguseks loomaks. Mina seda küll ei usu!

TONT: Ha, ha, haa! Ei usu! Seda võin ju sulle kohe näidata. Ära aga kartma hakka.

KASS: Mina ei karda kedagi.

TONT: Siis tahad vist nõidumist ära õppida. Ära loodagi! Siin on palju targemaid päid olnud kui sina, kuid kõik nad on minu kõhtu rännanud.

KASS: Eks me näe.

TONT: Mis nüüd sina loomakene . . . Ära aga väga kohku!

Kusagil möirgab karu. Tont on kadunud ja tema asemel kerkib toolile kohutav urisev karu pää. Kass hüppab lauale peitu.

KASS (kõigest jõust): Mäu!

Karu kaob tooli taha. Hetk hiljem istub tont juba toolil.

TONT: Nägid nüüd minu võimu! Vahva saabestega kass löi kartma! kus loomakene! Ah, ah, ah, haa!

KASS: Kas ma võin jälle alla tulla?

TONT: Tule, tule! Ha, ha, haa!

KASS (Ronib alla): Kõneldakse veel, et teil olla kepikene, mida tiirutades täitub iga soov?

TONT: Kepikene? Muidugi on.

KASS: Ei tahaks hästi uskuda! . . .

TONT (*näitab imelisele kepikesele laual*):
Näe, siin ta on.

KASS: Kas teda katsuda ka tohib?

TONT: Katsu peale.

KASS: (*Võtab kepi.*) Mäu! Küll on kerge!

TONT: Mis sul siis veel vaja teada on!

KASS: Inimesed kõnelevad veel, et teie end
hiireks võite muuta. Mina seda küll ei usu. Karu
on suur ja selleks on kergem ennast muuta. Hiir
on aga nii väike, et . . .

TONT: On sul kassikene, isu aga kõiki näha!

KASS: Mina usun ainult seda, mis ma oma
silмага näen.

TONT: Olgu siis pääle. Näitan sulle ka seda.
Ära aga jälle kohku.

KASS: Ei.

TONT: See on aga viimane soov, mida sulle
täidan.

KASS: Mäu!

TONT: (*Poeb laua alla. Sealt jookseb välja
hiir.*)

KASS: Mäu!? .. Hiir! Oota, ma süön su ära.
(*Püüab hiire kinni ja süöb ära.*) Mäu! Nüüd on
asjad korras.

*Häkki lööb välku ja kostab suur mürin. Igalt-
poolt ilmub imelisi karvaseid elukaid, kes ähvar-
davalt liginevad kassile.*

KASS (*Haarab laualt imekepi ja keerutab*):
Kes teie siis olete? (*Kollid peatuvad.*)

KASS (*valjult*): Mäu! Kuulake: Praegu sõin mina fondi ära. Teda pole enam. Kõik mis siin on, kuulub nüüd mulle. Mina olen aga oma isanda teener. Nii olete ka teie krahv Karabasi teenrid!

KOLLID: Karabas! (*Roomavad kassi juurde ja silitavad alandlikult selle saapaid.*)

KASS (*Tõstab mütsi kõrgele ja keerutab keppi*): Teda käsen teenida!

Nüüd alles algab müra: möirgamine, kisa, vingumine, hoiged, kõu, välk, tuli ja suitsupilved. Kui kõik vaikib, on silmi ees imeilus aed, täis igasuguseid ilupuid ja lilli. Kostavad õrnad lindude häälsused.

Eesriie.

Viies pilt.

Eelmine aed. *Kostab vaikne, õrn muusika.*

Ilmub saabastegõ kass, tema järel salk muusikuid. Nende kannul tütarlapse teele lilli puistates. Siis salk talurahvast, kõige ees uhke, habemik vallavanem! Muusikud mängivad lustilikku marssi. Tulevad kuningas ja krahv Karabas ning kuningatar saatkonnaga. Kõik asetsevad ringi.

KUNINGAS: Teatan kõigile oma alamale, et minu tütar abiellub selle lossi omaniku krahv Karabasiga.

TALUNIKUD: Elagu noorpaar, elagu! (*Muusika.*)

KASS: Elagu! Mäu!

KUNINGAS: Sina oled ka siin? Oled aga võrukael ja tembumees. Teel jutustas krahv, kuidas sa tema nimel linde püüdsid ja mulle töid.

KASS: Andke andeks, kuninglik kõrgus!

KUNINGAS: Häameelega! Linnud olid maitsevad ja asi lõppes hästi. Täna peame kihlusi ja varssi on pulmad.

KASS: *(Soovib õnne noorpaarile).*

VALLAVANEM *(Astub ette)*: Soovime oma kuningale õnne ta tütre kihluse puhul! Hüüame kõik: «Elagu hää kuningas Bonifatsius!» *((Muusika mängib ja kõik hüüavad eelhüütut.))*

KUNINGAS: Olen väga õnnelik, olen õnnelik, nagu näete kõik. Tervitage ka noortpaari!

VALLAVANEM: Seda teeme sootuks teisiti Tantsime neile üks tants.

NALJATAI: Oodake vähe! Las' ma tantsin esimese tantsu! Mõtelge, minu kuningatar läheb *(osutab kassile.)* tema isandale mehele. Saabastega kass, andke mulle oma käpp, tantsime esimese tantsu!

KASS: *(Ulatab käpa ja mõlemad lasevad lahti lustiliku ja lõbusa polka. Siis algavad ka teised ja kõik peale kuninga, noorpaari ja ministri keerlevad lõbusa muusika helidel).*

Eesriie.

-.80

Ar 929
Tasa